

SAAPUNUT 16 -07- 2013

V a l t i o n e u v o s t o n päätös Fingrid Oyj:n hakemukseen saada kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetussa laissa (603/1977, jäljempänä lunastuslaki) tarkoitettu lunastuslupa ja ennakkohaltuunottolupa (Hikiä-Forssa).

Annettu Helsingissä 27 päivänä kesäkuuta 2013

Fingrid Oyj (jäljempänä hakija) on pyytänyt lupaa saada lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 400 kV ja 110 kV sähkönsiirtojohtoja ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Riihimäen, Hämeenlinnan ja Forssan kaupungeissa sekä Lopen, Janakkalan, Tammelan ja Hausjärven kunnissa.

Lunastus alkaa Hausjärven kunnan Hikiän kylässä sijaitsevalta tilalta Hikiän muuntoasema RN:o 1:465 ja päättyy Forssan kaupungin Talsoilan kylässä sijaitsevalle tilalle Forssan muuntoasema RN:o 1:426. Johdon pituus on noin 79 kilometriä ja Vienolan erillinen haara noin 1,5 kilometriä.

Nykyinen Forssa-Hikiä 110 kV kaksoisjohto on osa Suomen vanhinta jo 1920-luvulla rakennettua, rautarouvakinkin kutsuttua 110 kV kantaverkkoyhteyttä Imatra-Turku. Voimajohdon tekninen käyttöikä on loppumassa, minkä vuoksi voimajohto on uusittava. Ottaen huomioon kantaverkon nykyiset ja tulevat siirtotarpeet Forssan ja Hikiän välille tarvitaan järeämmät sähkönsiirtoyhteydet, jotka palvelevat sekä valtakunnallisia että alueellisia sähkön siirtotarpeita. Nykyisten voimajohtojen tilalle on tarpeen rakentaa 400 kV + 110 kV kaksoisjohto.

Uusi 400 kV voimajohtoyhteys vahvistaa eteläisen Suomen päävoiman siirtoverkkoa itä-länsi suunnassa. Johto parantaa merkittävästi verkon käyttövarmuutta erityisesti vikatilanteissa ja huoltokeskeytysten aikana. Hikiä-Forssa 110 kV jännitteisen voimajohdon avulla siirretään sähkö voimajohdon varrella sijaitseville sähköasemille ja kuluskohteille Kanta-Hämeeseen, Forssan ja Riihimäen väliselle alueelle. Lisäksi 110 kV voimajohtoyhteys varmistaa Hikiän ja Forssan muuntoasemien kautta tapahtuvaa sähkönsiirtoa 400 kV verkosta 110 kV verkkoon. Energiamarkkinavirasto on myöntänyt johdolle rakentamisluvan.

Voimajohto rakennetaan suurimmaksi osaksi olemassa olevien johtojen paikalle. Riihimäen ja Hausjärven alueella voimajohto on suunniteltu osin uudelle johtoreitille ottaen huomioon alueen muut voimajohtohankkeet.

Pylvästä nro 2 lähtien 400 kV ja 110 kV johdot kulkevat samassa pylväsrakenteessa. Pylväsvälin 2–13 voimajohto kulkee jo lunastetulla johtoalueella, josta nykyinen Hikiä–Forssa 2x110 kV voimajohto puretaan. Uuden voimajohdon tarvitsema johtoalueen leveys on poikkeuksia lukuun ottamatta 56 metriä, eli vanhaan lunastukseen verrattuna tarvittava johtoalue kapenee 8 metriä.

Pylväältä 13 reitti kääntyy luoteeseen pois lunastetulta johtoalueelta ja kulkee uutta linjausta pitkin kohti Ekokemin ongelmajätelaitosta. Pylväsvälillä 2–21 voimajohdon rinnalla kulkee uusi Hikiä–Ekokem 110 kV voimajohto. Pylväsvälin 21–41 voimajohto kulkee ilman rinnakkaisia johtoja uudessa maastokäytävässä.

Pylväällä 42 johtoreitti palaa takaisin purettavan Hikiä–Forssa 2x110 kV voimajohdon johtoreitille, jota pitkin reitti kulkee aina Forssan sähköasemalle asti. Pylväsvälillä 128–129 110 kV johto poikkeaa Leppäniemen sähköasemalla, jolloin kyseisen pylväsvälin johtoalueen leveys vaihtelee välillä 56–70 metriä. Häiviän alueella pylväsvälillä 229–234 johtoalue on 54 metriä erilaisesta pylväsmal-lista johtuen.

Pylväsvälillä 215–249 voimajohdon eteläpuolella sijaitsee yhteispylväissä kulkeva Forssa–Tammisto 400kv + Forssa–Ruotsinkylä 110 kV voimajohto. Pylväsvälillä 242–249 voimajohdon pohjoispuolelle sijoittuu myös Forssa–Linikkala 110 kV voimajohto.

Voimajohtoon kuuluu myös pylvään 41 ja Vienolan sähköaseman välinen 110 kV voimajohtoyhteys, joka toteutetaan purettavan Hikiä–Forssa 2x110 kV johtoreitillä. Tarvittavan johtoalueen leveys kapenee tämän ns. Vienolan haaran kohdalla nykyisestä 18 metriä.

Johtohankkeesta on tehty lakiin perustuva ympäristövaikutusten arviointiselostus (YVA), josta yhteysviranomaisena toiminut Hämeen ympäristökeskus on antanut lausuntonsa 2.2.2009. Yhteysviranomaisena on todennut, että arviointiselostus antaa hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista riittävän ja ymmärrettävän kokonaiskuvan. Arviointiselostusta voidaan näin ollen pitää riittävänä. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annettujen lausuntojen mukaisesti hakija ja Ekokem jatkoivat Hausjärvellä ja Riihimäellä voimajohtohankkeiden yhteensovittamista maankäytölliset ja luonnonsuojelulliset reunaehdot huomioiden.

Hakija teetti lisäselvityksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen jälkeen päätetystä Hausjärven ja Riihimäen alueen verkkoratkaisusta, jossa otettiin huomioon hakijan 400+110 kV voimajohtohanke, Ekokem Oy Ab:n jätevoimalaitoksen 110 kV voimajohtohanke sekä Fortum Sähkönsiirron 110 kV Vienolan voimajohtohanke. Lisäselvitys valmistui elokuussa 2010. Hakija täydensi lisäselvitystä Vienolan alueen 110 kV voimajohtoja koskevalla selvityksellä alkuvuodesta 2012.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkasteltiin yhtä pääjohtoreittivaihtoehtoa Riihimäen ja Forssan välillä sekä Hausjärven–Riihimäen alueilla neljää 400 kV voimajohdon alavaihtoehtoa (A, B, C ja D). Lisäselvityksessä tarkasteltiin reittivaihtoehtoa, joka otti huomioon kaikki alueella suunnitellut kolme erillistä voimajohtohanketta. Vienolan aluetta koskevassa lisäselvityksessä esitettiin aiemmista ratkaisuista poikkeavan pylväsrakenteen ympäristövaikutukset välillä Honkalanmäki–Vienola.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa sekä sen täydennysosissa on tutkittu merkittävimmät ympäristövaikutukset ja niiden lieventämistoimenpiteet. Suunnittelun pohjaksi valittu johtoreitti on valittu ympäristövaikutusten arviointiselostuksen perusteella. Arviointiselostuksen ja lisäselvitysten perusteella hankkeesta ei aiheudu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Hämeen ELY-keskuksella ei ole ollut huomautettavaa hankkeesta.

Hämeen liitto on todennut, että voimajohto on päälinjaukseltaan Kanta-Hämeen vuonna 2006 vahvistetun maakuntakaavan mukainen. Riihimäen kaupungin kohdalla oleva linjan siirto pohjoisemmaksi sisältyy maakuntavaltuuston 11.6.2012 hyväksymään 1. vaihemaakuntakaavaan. Hämeen liitto on puoltanut lunastusluvan myöntämistä hakemuksessa esitetyn linjauksen mukaisesti.

Riihimäen kaupunki on todennut, että hanke toteutuessaan siirtäisi voimalinjan Riihimäen keskustan taajaan asutusta pohjoisosasta kantatien 54 varteen. Johtolinjan sijoittelussa on otettu huomioon Hatlamminsuon erityiset luontoarvot. Suunniteltu voimajohtohanke on kaupungin kokonaiskehityksen kannalta positiivinen.

Lopen, Janakkalan, Tammela ja Hausjärven kunnilla ei ole ollut huomautettavaa lunastuslupahakemuksesta.

Hämeenlinnan ja Forssan kaupungit eivät ole antaneet lausuntoa.

Hanke kohdistuu 438 kiinteistön alueeseen. Kyseisten kiinteistöjen omistajat ja käyttöoikeuden haltijat ovat etukäteen antaneet suostumuksensa lunastukseen lukuun ottamatta 77 tilan, yhden yhteismetsän, yhden yhteisen vesialueen, 21 tiealueen ja 4 rautatiealueen omistajia. Heille on varattu tilaisuus antaa lausuntonsa hakemuksesta siten kuin lunastuslain 9 §:n 4 momentissa säädetään.

Tommi Talonen tilojen tulokas RN:o 5:41 ja Talonen RN:o 4:53 omistajana on katsonut, että pylväs nro 189 on sijoitettu hänen parhaalle peltolohkolleen. Talosen mukaan pylväs pitäisi sijoittaa maantien toisella puolella olevalle lohkolle, jossa on vanha ns. rautarouvan pylväs. Uuden pylvään sijainti aiheuttaa lisäkustannuksia ja vaikuttaa viljelyä. Myös pellon vuokraushinta tulee laskemaan ja mahdollinen myyntihinta on varmasti alhaisempi.

Pertti ja Matti Siukola tilan Siukola RN:o 7:113 omistajina ovat ilmoittaneet tyytymättömyytensä pylvässiijoitteluun tilallaan. Hakija ei ole ottanut huomioon maisemahaittaa, elinkeinohaittaa eikä kulttuurihistoriallisen ympäristön suojelua.

Marja Pajunen tilan Jokela RN:o 1:70 omistajana on pyytänyt siirtämään tilalleen suunnitellun pylvään Hikiän suuntaan pellon keskellä sijaitsevalle kalliolle. Suunniteltu pylväs rikkoo tilan pihapiirin. Suunnitellun pylvään vieressä kulkevan tien käyttöoikeus on päättynyt. Tie pylväälle kulkee Jokelan tilan talojen vieritse mutkittelevaa heikkokuntoista kärrytietä pitkin.

Hakija on todennut Tommi Talosen lausunnosta, että Talosen tilan kohdalla on peltoaukea, jossa sijaitsee tällä hetkellä kaksi Hikiä-Forssa 2x110 kV voimajohdon (rautarouva) pylvästä. Uusi pylväs 189 (peltopylväs) on sijoitettu siten, että kulmapylvään 188 ja pylvään 190 välinen peltoaukea ja maantie voidaan ylittää vain yhdellä välipylväällä. Pylvässiijoittelu on tehty ottaen huomioon uuden peltopylvään käytönrajat. Pylväiden etäisyydet ovat 337 metriä ja 382 metriä. Mikäli pylvästä 189 siirrettäisiin maantien toiselle puolelle, se johtaisi yhteen ylimääräiseen peltopylvääseen alueella. Lisäksi useita pylviäitä jouduttaisiin siirtämään pylväsvälien tasaamiseksi. Samalla nykyistä johtoaluetta jouduttaisiin siirtämään pylväällä 188 olevan kulman takia. Maanomistajalle tästä ratkaisusta aiheutuvat taloudelliset menetykset tullaan korvaamaan täysimääräisesti lunastustoimituksessa.

Hakija on todennut Pertti ja Matti Siukolan lausunnosta, että Siukolan tilan kohdalla on peltoaukea, jossa sijaitsee tällä hetkellä kaksi Hikiä-Forssa 2x110 kV voimajohdon (rautarouva) pylvästä. Näistä toinen pylväs sijaitsee Siuko-

lan tilan alueella. Peltoaukean itäreunalla on tällä hetkellä rautarouvan pylväs nro 1030Y ja sen itäpuolelle sijoitetaan uusi pylväs 147. Peltoaukealle sijoitetaan yksi ns. peltopylväs 148 ja seuraava pylväs 149 sijoitetaan metsäalueelle pellon länsireunaan. Näin ollen peltoaukea pystytään ylittämään yhdellä pellolle sijoitettavalla pylväällä. Peltoaukean pituus on yli 500 metriä, joten pellolle on sijoitettava yksi pylväs. Pylväiden sijoittelu on tehty maksimijännemitoitotta huomioon alueen korkeuserot. Pylväille 147 ja 149 tehdään muutaman metrin sivuttaissiirto nykyisen johdon keskilinjasta, jotta pellolla voidaan käyttää uutta 400 + 110 kV peltopylvästä. Peltoaukean itäreunasta on noin 700 metriä Vojakkalan haarapisteeseen, josta erkanee Vojakkala-Renko 110 kV voimajohto. Tämä haarapiste vaikuttaa osaltaan pylväiden sijoitteluun ja siten myös pylväsjakoon peltoaukealla ja sen lähiympäristössä. Hakija on pyrkinyt myös sijoittamaan pylväät yhtenäisesti ilman kulmia linjan suunnassa, jolloin linjan suunnassa katsottuna näkymä on maisemallisesti yhtenäinen.

Hakija on todennut Marja Pajusen lausunnosta, että tila Jokela RN:o 1:70 sijaitsee peltoaukean reunalla. Kyseisellä peltoaukealla sijaitsee kolme Hikiä-Forssa 2x110 kV voimajohdon (rautarouva) pylvästä. Peltoaukean leveys on lähes 800 metriä. Pylvässiijoittelu on suunniteltu siten, että voimajohdon linjaus on kyseisellä pelto-osuudella suora. Peltoalueella voidaan siten käyttää uutta peltopylväsmallia, jonka avulla peltoviljelylle aiheutuvaa haittaa voidaan vähentää. Uusi pylväs 119 on sijoitettu metsänreunaan, jolloin peltoalue ylitetään kahdella pylväällä (120 ja 121). Vanhaan tilanteeseen verrattuna on mahdollista poistaa yksi peltoviljelyä haittaava pylväs kokonaan. Valitettavasti ratkaisu johtaa siihen, että pylväs nro 121 sijoittuu Jokelan tilan pihapiirin välittömään läheisyyteen.

V a l t i o n e u v o s t o on käsitellyt hakemuksen ja todennut, että hanke on yleisen tarpeen vaatima ja että omaisuuden lunastus on tarpeen hankkeen toteuttamisessa sekä että johtosuunta on tarkoituksenmukainen.

Tämän vuoksi valtioneuvosto on harkinnut oikeaksi lunastuslain 4 §:n nojalla antaa Fingrid Oyj:lle luvan hakemuksen ja siihen liitetyn kartan mukaisesti lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 400 kV ja 110 kV sähkönsiirtojohtoja ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Riihimäen, Hämeenlinnan ja Forssan kaupungeissa sekä Lopen, Janakkalan, Tammelan ja Hausjärven kunnissa. Lunastus alkaa Hausjärven kunnan Hikiän kylässä sijaitsevalta tilalta Hikiän muuntoasema RN:o 1:465 ja päättyy Forssan kaupungin Talsoilan kylässä sijaitsevalle tilalle Forssan muuntoasema RN:o 1:426. Johdon pituus on noin 79 kilometriä ja Vienolan erillinen haara noin 1,5 kilometriä. Johtoaukean leveys on 36 metriä ja Vienolan haaran osuudella 26 metriä. Sen kummallekin puolelle lunastetaan 10

metriä leveät reunavyöhykkeet, joilla kasvavien puiden korkeus on rajoitettu siten, etteivät ne aiheuta vaaraa johdolle.

Rautatieliikennekäytössä olevien rautatiekiinteistöjen alueilla johto rakennetaan siten, että rautatien käyttö turvataan. Sijoitettaessa ja pysytettäessä johtoa rautatiealueen yläpuolelle on noudatettava sähköturvallisuusmääräyksiä ilmajohdoista liikenneväylän läheisyydessä. Johdon rakenteesta ja sijainnista ei saa aiheutua vaaraa rautatieliikenteelle.

Johdon omistajalla on sähkön ja tiedon siirtämiseen tarpeellisten johtojen, pylväiden ja muiden laitteiden rakentamista, käyttöä, tarkastamista, kunnossapitoa, korjaamista ja uusimista varten oikeus:

- 1) pystyttää ja pitää johtoaukealla sähkönsiirtojohto pylväineen, johtoköysineen ja muine laitteineen sekä tiedonsiirtoon liittyvine laitteineen,
- 2) suorittaa tarpeellisia mittauksia johtoaukealla ja suorittaa maadoituksia, joista aiheutuvat työnaikaiset vahingot korvataan erikseen maanomistajille,
- 3) pitää johtoaukea vapaana puista, vesoista ja rautatiealuetta lukuun ottamatta muita esineistä, jotka saattavat vaikuttaa häiritsevästi johdon käyttöön ja kunnossapitoon,
- 4) poistaa johtoaukealta rautatiealuetta lukuun ottamatta rakennukset ja muut rakenteet, joiden paikoillaan pitämisestä tai sinne pystyttämisestä ei ole erikseen sovittu,
- 5) sopivalla tavalla merkitä johtoaukean rajat niin, että ne ovat helposti havaittavissa.
- 6) merkitä reunavyöhykkeellä sekä erityisestä syystä myös johtoalueen ulkopuolella kasvavat puut, jotka korkeutensa takia saattavat olla vaarallisia johdon säilymiselle, ja kaataa tällaiset puut, jollei metsänomistaja itse huolehdi niiden kaatamisesta. Johtoalueen ulkopuolella tapahtuvasta puiden kaatamisesta aiheutuva vahinko korvataan erikseen maanomistajalle.
- 7) Johdon omistajan lukuun työskentelevillä henkilöillä on oikeus jalan tai ajoneuvolla liikkua johtoaukeaa pitkin pylväältä toiselle. Hakijalla on oikeus tätä varten tehdä sinne rautatiealuetta lukuun ottamatta väliaikaisia ajoteitä ja rumpuja, tehdä ja kunnossapitää johtoaukealla olevissa aidoissa tarpeellisia veräjiä sekä käyttää hyväkseen johtoaukealle johtavia kiinteistölle kuuluvia teitä ja polkuja sekä tarvittaessa muitakin alueita kulkemiseen jalan tai moottorikäyttöisillä taikka muilla työkoneilla ja ajoneuvoilla.

Lunastettava käyttöoikeus rajoittaa omaisuuden luovuttajan oikeuksia seuraavasti:

- 1) Johtopylväiden rakenteiden väliin ja kolmea (3) metriä lähemmäksi niiden ulkopuolelle ei saa pystyttää minkäänlaisia rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja ja rautatien käytölle tarpeellisia laitteita lukuun ottamatta.
- 2) Aitoja ei saa kiinnittää pylväisiin eikä tukirakenteisiin.

- 3) Ojia tai muita kaivauksia ei saa tehdä eikä tieoikeutta perustaa kolmea (3) metriä lähemmäksi pylväsrakenteita. Etäisyys luetaan ojan tai kaivauksen luhistumattomasta reunasta.
- 4) Johtoaukealla ei saa ilman erityistä lupaa kasvattaa puita eikä rautatiealuetta lukuun ottamatta pitää rakennuksia tai kahta (2) metriä korkeampia muitakaan rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta. Rakennuksia ei saa rautatiealuetta lukuun ottamatta rakentaa 28 metriä ja Vienolan haaran osuudella 23 metriä lähemmäksi johtoaukean keskilinjaa.
- 5) Reunavyöhykkeillä kasvavat puut saavat johtoaukean reunassa olla enintään 10 metriä korkeita ja muulla osalla reunavyöhykettä niin paljon sanottua mittaa korkeampia kuin puiden etäisyys on johtoaukean reunasta.
- 6) Johtoaukealla ja sen läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta saattaa aiheutua vaaraa johdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.

Lunastuksen kohde jätetään lunastuslain 10 §:n nojalla lunastustoimituksessa tarkemmin määrättäväksi.

Koska hankkeella on kiire, valtioneuvosto on harkinnut oikeaksi lunastuslain 58 §:n nojalla myöntää hakijalle oikeuden ottaa haltuunsa lunastettavan omaisuuden ennen lunastuslain 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua ajankohtaa (ennakkohaltuunottolupa).

Lunastuslupaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusaika on 30 päivää tiedoksisaannista. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Lunastuslain 87 §:n mukaan ennakkohaltuunottoluvan myöntämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Työministeri

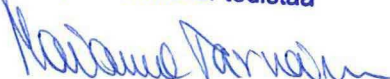
Lauri Ihalainen

Ylitarkastaja

Johanna Juvonen

Kopion oikeaksi todistaa

Postitettu

12.07.2013

TIEDOKSI

Etelä-Suomen maanmittaustoimiston kirjaamo/kirjaamisasia
Hämeen ELY-keskus/ympäristö ja luonnonvarat
Hämeen liitto
Riihimäen kaupunki
Hämeenlinnan kaupunki
Forssan kaupunki
Lopen kunta
Janakkalan kunta
Tammelan kunta
Hausjärven kunta
Liikennevirasto
Fingrid Oyj
Maanomistajat

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiamiehen valtakirja
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00 - 16.15.

Valittajalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 226 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden postiosoite
käyntiosoite
puhelinvaihde
telekopio
sähköposti

PL 180, 00131 Helsinki
Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
029 56 40200
029 56 40382
korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi